

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

5 – 8 жовтня 2016 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

м.Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

МАТЕРІАЛИ
ІV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

5 – 8 жовтня 2016 р.

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ІV міжнародної науково-практичної конференції 5 – 8 жовтня 2016 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2016. – 318 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – к.е.н., доцент, директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ
Редакційна колегія:

Савенко І.І. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., доц., Купріна Н.М. – к.е.н., доц., Агеева І.М. – к.е.н., доц., Рогатіна Л.П. – к.с.н., доц.

Тези доповідей додаються за оригіналами
рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за
зміст та сутність наданих матеріалів

37.	РОЛЬ ТРУДОВОЇ АДАПТАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ У ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМСТВА	234
	Козак К. Б.	
38.	ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	238
	Карпінська Г.В.	
39.	АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ В ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ	245
	Баранюк Х.О.	
40.	ВЛАСНА ТА ОБ'ЄДНАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ	250
	Купріна Н.М.	
41.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ТА ПІДХОДИ ДО ЇЇ ВИЗНАЧЕННЯ	256
	Мащтакова І.О.	
42.	МОДЕЛЬ ДИНАМІЧНОЇ АНАЛІТИЧНОЇ СТРУКТУРИ РЕСУРСО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	260
	Бондаренко С.А.	
43.	ОСОБЕННОСТИ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО ВОСПРИЯТИЯ РОЗОВЫХ ВИН	266
	Брайко М.Г.	
44.	СУЧАСНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ ПРОСУВАННЯ	273
	Гордієнко Л.Л., Відоменко І.О.	

45.	СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ – ШЛЯХ ДО УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА	280
	Дьяченко Ю.В.	
46.	РУРАЛЬНИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ	286
	Павлов О. І.	
47.	ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ МАКРОФАКТОРІВ НА СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ	293
	Агеева І.М.	
48.	АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	296
	Ступницька Т.М.	
49.	ПЕРСПЕКТИВНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	301
	Савенко І.І., Седікова І.О.	
50.	ВІДМІНА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН НА ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ: ПРОГНОЗИ ДЛЯ БІЗНЕСУ ТА НАСЛІДКИ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ	305
	Кулаковська Т.А.	
51.	МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ	311
	Мардар М.Р., Устенко І.А., Кручек О.А.	
52.	АКТУАЛЬНІСТЬ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ЕКСПОРТНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ	316
	Арбузов І.Д.	

Октябрьск, Херсон;

3 тарифна група - Євпаторія, Скадовск, Ялта;

4 тарифна група - Бердянськ, Керч, Маріуполь, Севастополь, Феодосія;

5 арифна група - Білгород-Дністровський, Ізмаїл, Рени;

6 тарифна група - Усть-Дунайск;

7 тарифна група - всі річкові порти й пристані рік басейнів Дніпра і Юного Бугу.

У відповідності з Наказом Міністерства транспорту й зв'язку України від 26.06.2008 р. № 773 «Про внесення змін у Збірник тарифів на комплекс робіт, пов'язаних з обробкою вантажів у портах України» актинофаги ставки на зовнішньоторговельні й транзитні вантажі з в 01.09.2008 р. застосовуються з коефіцієнтом 1,18.

В Україні 9 портів, які ведуть перевалку харчових наливних вантажів. Можливості портів в Україні по відвантаженню рослинних олій на даний момент становлять 5,6 млн. тонн на рік, при загальному резервуарному парку в портах на 604000 МТ одночасного зберігання. Із цього видно, що між портами існує серйозна конкуренція за експортні потоки рослинних олій (табл.2).

У відвантаженні рослинних олій через порти задіяно більше 40 компаній, які фрахтують танкери для перевезення не тільки власних вантажів, але й інших компаній, ділячи з ними фрахт.

Зважаючи на важливість завдання зі зниження та оптимізації логістичних транспортних витрат, названа проблематика розробляється фахівцями ОНАХТ. Згідно договору №14/14 від 01.09.2014 р. творчий колектив науковців під керівництвом завідувача кафедри

менеджменту і логістики д.е.н., професора Савенко І.І. у складі к.е.н., доц., Котлика С.В., к.е.н., доц., Седікової І.О. та к.т.н., доц. Чабарова В.О. виконали для ТОВ ВКФ «Кірос» господарську наукову тему «Вплив логістичних витрат на підвищення конкурентоспроможності перевальних комплексів рідких харчових продуктів». Результатом роботи стала Програма оптимізації експортних логістичних ланцюгів, яка передана замовнику та використовується в учбовому процесі кафедри студентами спеціальності «Логістика».

Таблиця 2 - Питома вага портів у перевалці рослинних олій, 2004/05-2010/11 МГ (%)

Порт	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Іллічевськ	74,6	81,4	80,6	59,7	72,1	55,6	48,3
Дніпро.-Бугський	0	0	0,2	7	3,9	11,6	16,8
Миколаїв	3,7	0	2,2	14,6	8,5	11,3	21,5
Бердянськ	7,3	3,8	8	14	10	7,7	5,1
Одеса	0	0	0	0	1,8	4,6	0,4
Херсон	1,7	13,3	9	4,7	2,6	4,4	1,6
Південний	0	0	0	0	0	2,7	3,5
Маріуполь	0	0	0	0	1,1	2,1	2,8
Керч	0	1,5	0	0	0	0	0
Керч рибний	12,7	0	0	0	0	0	0
Загальний підсумок	100	100	100	100	100	100	100

ВІДМІНА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН НА ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ: ПРОГНОЗИ ДЛЯ БІЗНЕСУ ТА НАСЛІДКИ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ

Кулаковська Т.А., к.е.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій

Кабінет Міністрів України 22 вересня затвердив пілотний проект скасування державного регулювання цін на продукти харчування, який почався 1 жовтня 2016 р. і закінчиться 1 січня 2017 р. За результатами

пілотного проекту Мінекономрозвитку планує прийняти рішення про доцільність збереження держрегулювання.

Раніше правила цінового регулювання прописувалися в наступних підзаконних актах: постанова №373 від 2008 р. («Порядок формування цін на продовольчі товари, щодо яких діє державне регулювання»), постанова №1222 від 2007 р. («Порядок декларування зміни оптово-роздрібних цін на продовольчі товари») і постанова №1548 від 1996 р. («Про встановлення повноважень органів виконавчої влади щодо регулювання цін»).

Згідно з постановою КМУ №1548 від 1996 р. в перелік соціально значущих продуктів входять: молоко жирністю 2,5%, сметана (15%), сир (9%), масло вершкове (72%), олія соняшникова, яловичина і свинина 1 категорії (з кістками), ковбаса варена 1 с., птиця (тушки), хліб пшеничний з борошна 1 с., хліб житній та житньо-пшеничний, борошно пшеничне вищого сорту, макарони з борошна 1 сорту, гречка, рис, яйця (1 с.), цукор, картопля, капуста свіжа, цибуля, буряк, морква.

Соціально значущі товари – це мінімальний перелік продуктів, який необхідний людині для того, щоб не залишитися голодною і отримати достатньо калорій і вітамінів.

Варто зазначити, що в Україні список об'єктів державного цінового регулювання щорічно визначається Кабміном. За останні роки цей перелік значно скоротився. Наприклад, з переліку на 2015-2016 рр. були виключені ячмінь, кукурудза, сухе молоко і вершкове масло. У ньому залишилися м'яка пшениця, жито, пшеничне і житнє борошно, гречка і цукор-пісок.

Скоротився і період регулювання. Якщо раніше цінове регулювання здійснювалося круглий рік, то тепер на борошно, пшеницю і жито воно діє з початку листопада по кінець червня, а на цукор – з 1 листопада по 31 серпня.

Місцева влада також мають повноваження з контролю за цінами на соціально значущі товари. У цьому списку є цукор, гречка, борошно, а також крупи, молочні продукти, хліб та ін. Чиновники зобов'язані не тільки тримати під контролем націнки (вони не повинні перевищувати 10%), але і в разі дефіциту цієї продукції, проводити товарні інтервенції за рахунок запасів Аграрного фонду і Держрезерву [1].

Пілотним проектом передбачено наступне: з 1 жовтня і до кінця року не будуть застосовуватися торговельні надбавки на борошно, хліб, макаронні вироби, крупи, цукор, яловичину, свинину і м'ясо птиці, варені ковбаси, молоко, сир, сметану, вершкове масло і соняшкову олію, курячі яйця; не застосовуватимуться граничні рівні рентабельності на виробництво ряду продуктів, включаючи борошно, хліб і хлібобулочні вироби для діабетиків, та фасування продовольчих товарів, щодо яких встановлено державне цінове регулювання; не здійснюватиметься декларування змін цін на борошно (пшеничне вищого, першого, другого сорту і житнє обдирне), гречку, свинину, яловичину, м'ясо птиці, варені ковбаси, молоко (пастеризоване, фасоване в плівку), сири, сметану, вершкове масло, курячі яйця, цукор, соняшкову олію [2].

Ухвалення рішення про скасування державного регулювання цін на продукти харчування, на думку багатьох експертів [3], викликано тим, що в

сьогоднішніх умовах воно не тільки не сприяє розвитку бізнесу та конкурентоспроможності України в цілому, а навіть суперечить покладеній меті, а саме – стримування зростання цін на товари, що відносяться до переліку соціально значущих. Як свідчать статистичні дані, замість того, щоб стримувати зростання цін, де діє регулювання, призводить до зворотного ефекту, коли ціни на продукти, які є об'єктами регулювання, ростуть швидше, ніж ціни на продукти харчування в цілому.

На період дії пілотного проекту українські фермери, виробники продуктів харчування, а також торговельні мережі звільняються від обов'язкової декларації зміни цін і примусового встановлення націнки. На думку уряду, це дозволить виробникам і ритейлерам заощадити сотні мільйонів гривень на адмініструванні. При цьому вартість продуктів харчування не тільки не виросте, але і знизиться, тому що у структуру ціни закладають витрати на «обслуговування» регуляторних процедур [4].

Думка виробників продукції дещо відрізняється від очікувань уряду. Скасування цінового регулювання призведе до зростання цін. Прогноз – в середньому до 10% на соціальні продукти харчування до кінця року. Так наприклад, куряче філе вже виросло в ціні на 15-20%. Яйця коштували по 13 гривень за десяток, зараз вже на прилавках можна знайти їх по 21-24 гривні. Сильно зросла ціна на масло у зв'язку з ростом вартості інгредієнтів, і перш за все, молока. На ринку молочної продукції закупівельна ціна на молоко зростає, виробники, зі свого боку, змушені підвищувати якість молока. Більшість продуктів зараз прив'язані до курсу долара, в т.ч. і хліб. Тому вони будуть дорожчати, що

відповідає світовим тенденціям. Світові ціни на продовольство досягли «дна» і потихеньку починають йти вгору. Зерно поки не дорожчає, тому що в цьому сезоні його перевиробництво в світі. До кінця року ціни на гречку мають знижуватися, межа знижень – гривень 16-18. Все інше буде рости в ціні. Перш за все, подорожчає «борщовий набір»: м'ясо подорожчає на 7-8%, максимум до 10%, овочі – до 15%, також подорожчають борошно та макарони; соняшникова олія – на 5%.

Існуюча система цінового регулювання приводила до скорочення виробництва товарів, віднесених до соціально значущих, що спотворювало конкуренцію і призводило до дефіциту деяких товарів на ринку; тягло адміністративне навантаження на бізнес; унеможливлювало ефективне реагування на зміни ринкової кон'юнктури і, як наслідок, призводило до втрати конкурентоспроможності і інвестиційної привабливості у сфері виробництва продукції, віднесеної до категорії соціально значущих. Діюча Постанова лімітувала рентабельність виробників, яка в деяких галузях, зокрема, у молочної – і без того перебуває на вкрай низькому рівні.

У таких умовах включити в так звані «економічно обґрунтовані» ціни адекватні капітальні інвестиції неможливо. Скасування цінового регулювання дозволить знизити витрати виробників харчової продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках і підвищити їх конкурентоспроможність.

На думку Олексія Дорошенко (директора Української асоціації постачальників торговельних мереж) спрощення «правил гри» для виробників і продавців соціальних груп товарів призведе до того, що

рітейлери підвищують ціни на соціальні групи товарів приблизно на 10%, оскільки захочуть компенсувати низький заробіток [5]. А важелів впливу на мережі не залишилося. «Відпускати ціни відразу немає сенсу, необхідно було робити це поступово. Наприклад, дозволити рітейлерам щомісяця підвищувати націнку на 2%» – вважає Борис Музальов. На думку експерта, кроки Міністерства економіки дадуть результат, але в довгостроковій перспективі. Кількість бажаючих виробляти недорогі соціальні групи товарів прогнозовано зросте, а конкуренція між гравцями змусить їх якщо не знижувати, то утримувати ціни на мінімальному рівні. Це може статися вже через півтора-два роки після скасування державного регулювання. Якщо ж мережі скористаються ситуацією і різко піднімуть ціни на соціальні групи товарів, то це може змусити Міністерство економіки повернутися до старої практики. Однак, до того часу, ціни на магазинних полицях вже встигнуть помітно зрости.

Слід також зазначити, що ціни в країні на найдешевші продукти харчування ростуть швидше, ніж на дорогі, через збіднення населення. І оскільки недорогого купують все більше, то вони і ростуть в ціні швидше. Тому прогноз: ціни на недорогі продукти харчування може вирости на кілька відсотків уже у жовтні тільки через дерегулювання економіки.

Література

1. Госрегулирование цен на продукты питания отменят на 3 месяца [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://112.ua/statji/svobodnyy-rynok-k-chemu-privedet-otmena-gosudarstvennogo-regulirovaniya-cen-na-produkty-pitaniya-342027.html>
2. Государственное регулирование цен на социально значимые продукты питания: удастся ли наконец

побороть популизм [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<http://agroportal.ua/views/blogs/gosudarstvennoe-regulirovanie-tsen-na-sotsialno-znachimye-produkty-pitaniya-udastsyalinakonets-poborot-populizm/>

3. МЭРТ предлагает на 3-4 мес. запустить пилотный проект по отмене госрегулирования цен на продукты питания [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://interfax.com.ua/news/economic/361810.html>

4. Государство уходит из экономики, бросая людей на произвол рынка. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://nahnews.org/936364-udar-po-vajcam-gosudarstvo-uxodit-iz-ekonomiki-brosaya-lyudej-na-proizvol-rynka/>

5. Цены без госрегулирования. Стало известно, что подорожает с октября [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://hyser.com.ua/economics/tseny-bez-gosregulirovaniya-stalo-izvestno-chto-podorozhaet-s-oktyabrya-118848>

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

Мардар М.Р., д.т.н., професор

Устенко І.А., к.т.н., доцент

Кручек О.А., к.т.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій

Стаття присвячена маркетинговим дослідженням особливостей споживчих побажань при наданні послуг торговельними мережами м. Одеси для виявлення важливості впровадження міжнародних стандартів BRC, IFS, передбачених для закладів роздрібної торгівлі для аудиту постачальників і виробників товарів власних торгових марок (PrivateLabel). В статті проаналізовано специфіку вибору покупцями великих супермаркетів, їх вимоги щодо якості надавання послуг з огляду на зростаючу конкурентну боротьбу за